

Mantelliefde Zorg met het hart

Factsheet voor gemeenten over de jonge mantelzorgers

Cijfers

Het aantal jongeren dat voor een familielid zorgt is aanzienlijk. Zo blijkt uit de Quicks-can Opgroeien met zorg (Nivel, 2008). Naar schatting tussen de 10 en 20% van alle scholieren groeien op in een gezin met een ouder, broer of zus met een beperking, chronische ziekte of verslaving.

Voor Noord-Brabant komt dat neer op 88.350 jongeren (5 – 24 jaar).

Vroegsignalering

De visie van Zet is om ernaar te streven om de mantelzorg in een zo vroeg mogelijk stadium in beeld te krijgen oftewel: vroegsignalering is de basis. Mensen die langdurig en intensief mantelzorg verlenen lopen een vergrote kans op overbelasting. Mantelzorgers zijn geen vrijwilligers. Tijdige herkenning, erkenning en ondersteuning is van groot belang omdat jonge mantelzorgers het gevaar lopen dat hun opleiding en persoonlijke ontwikkeling in de knel komen.

In het licht van de Wmo vervullen gemeenten een regierol in lokaal mantelzorgbeleid.

Wmo prestatievelde 4

Gemeente is verantwoordelijk voor de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers.

Jonge mantelzorgers

Veel mantelzorgers zien zichzelf niet als mantelzorgers. Vooral jongeren spreken de term mantelzorgers niet aan. Jonge mantelzorgers zijn niet altijd even gemakkelijk te vinden. Sommigen zullen er zelfs alles aan doen om hun zorgtaken te verbergen voor leraren of vrienden, uit angst om er mee gepest te worden of dat er iemand van buiten zich komt bemoeien met het gezin. Jonge mantelzorgers missen vaak belangrijke informatie over de gezondheidstoestand van hun gezinslid waar ze voor zorgen en ervaren ook zelf gezondheidsproblemen door de verantwoordelijkheden die ze dragen.

Erkenning en praktische ondersteuning zijn belangrijk voor jonge mantelzorgers. Erkenning van hun situatie door de professionele zorgverleners en erkenning van hun situatie door hun eigen leefomgeving is essentieel. Ondersteuning moet gericht zijn op het ontlasten van de jonge mantelzorgers, bieden van informatie en lotgenotencontact. Met name bij de ondersteuningsbehoefte van jonge mantelzorgers komt naar voren dat de ondersteuning gezinsgericht moet zijn (bijvoorbeeld methode familiecare). Maar naast deze gezinsgerichte ondersteuning is het voor de jonge mantelzorgers ook belangrijk dat de specifieke omgeving van de jonge mantelzorgers bij de ondersteuning betrokken wordt (bijvoorbeeld het onderwijs).

De benadering van de leeftijdsgroep onder de 20 jaar vraagt om aansluiting bij hun leefstijl en communicatiemiddelen, aangepaste activiteiten en contact met leeftijdgenoten.

Gemeenten

Vanuit het ministerie van VWS is een meerjarenprogramma (2009 – 2012) gestart onder de naam "Goed voor elkaar" om gemeenten te ondersteunen bij de invulling van prestatieveld 4 van de Wmo – de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers.

De daarin genoemde basisfuncties geven een handreiking hoe mantelzorg goed ondersteund kan worden. Voor het formuleren van een lokaal mantelzorgbeleid inclusief een pasklaar implementatieplan kan Zet ondersteuning bieden.

Basisfuncties mantelzorg

Advies en begeleiding
Educatie
Emotionele steun
Financiële tegemoetkoming
Informatie
Materiële hulp
Praktische hulp
Respijtzorg

Randvoorwaarden ontwikkelen van lokaal mantelzorgbeleid

Participatie en inspraak

- Raadplegen en verantwoording afleggen

Doelgroepbenadering

- Maatwerk is essentieel

Regie en keuzevrijheid

- Mantelzorgers behouden eigen regie

Er- en herkenning en waardering

- Blijvende aandacht voor mantelzorg

Regie en samenwerking

- Beleid binnen lokale beleidsterreinen

Aanbod van Zet

Ondersteunen bij opstellen beleidsplan

- Formuleren van de visie mantelzorg
- Betrekken van mantelzorgers
- Betrekken van mantelzorgondersteuners

Ondersteunen bij invullen externe regierol

- Betrekken van partijen die mantelzorgers ondersteunen en de zg. vindplaatsen van mantelzorgers, zoals huisartsen, onderwijs, werkgevers

Ondersteunen bij invullen interne regierol op andere beleidsterreinen, bijvoorbeeld

- Maatschappelijke stages
- Vrijwilligers
- Centra voor Jeugd en Gezin
- Onderwijs
- Arbeid
- Gemeenschapshuizen

Meer weten over mantelzorgbeleid?

www.mantelliefde.nl
www.prestatieveld4.nl
www.expertisecentrummantelzorg.nl
www.mezzo.nl
www.vng.nl
www.vilans.nl
www.zet-brabant.nl

Meer weten over jonge mantelzorgers?

www.jongemantelzorgers.nl
www.jongerenzorgen.nl
www.fawaka.nl

Voor advies en ondersteuning:

Lieky van Beek, Zet
lbeek@zet-brabant.nl

Zet December 2009

Mantelliefde **Zorg met het hart**